

Ministarstvo kulture i medija
(naziv ministarstva koje je sprovelo javnu raspravu)

**IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI O TEKSTU NACRTA
NACIONALNOG PROGRAMA RAZVOJA KULTURE 2023–2027.**

(naziv nacrtu strategije koji je bio predmet javne rasprave)

Vrijeme trajanja javne rasprave: 31. mart – 20. april 2023. godine

Način sprovođenja javne rasprave (održavanje okruglih stolova, tribina i prezentacija, sa navedenim mjestom i datumom održavanja; dostavljanje primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku, sa navedenim načinom i rokom dostavljanja):

Javna rasprava održana je kroz seriju podcast emisija, odnosno javnih diskusija stručnjaka u kulturi na temu Nacionalnog programa razvoja kulture, koja je realizovana u saradnji s Radio Televizijom Crne Gore. U periodu trajanja javne rasprave snimljene su ukupno četiri emisije u kojima su učestvovali predstavnici javnih ustanova kulture, akademske zajednice, nevladinog i privatnog sektora u kulturi. Cilj ovakvog načina sprovođenja javne rasprave bila je veća vidljivost procesa i participativni pristup u kreiranju kulturne politike, kao i izgradnja arhive mišljenja i stavova kulturne zajednice.

Prva emisija prikazana je 12. aprila 2023. godine na platformi FM Podcast, a gosti su bili Ilija Subotić, Maja Četković i Dragica Lompar, dok će sljedeće tri epizode biti emitovane u narednom periodu. Sagovornici u drugoj epizodi bili su Mato Uljarević i Predrag Šušić. Treća emisija je rađena sa Edinom Jašarovićem i Isidorom Damjanović. U četvrtoj epizodi sagovornici su bili Marija Uskoković i Dobrila Vlahović.

Takođe, paralelno s javnom raspravom realizovani su TV prilozi na temu izrade Nacionalnog programa razvoja kulture, i to u: Art Magazinu i Dnevniku RTCG, kao i sa Gradskom televizijom. Tema izrade Nacionalnog programa razvoja kulture bila je obrađena i u sklopu radijske emisije RCG i jutarnjeg programa Dobro jutro Crna Goro (RTCG).

Primjedbe, predlozi i sugestije na Nacrt dokumenta mogli su se dostaviti u pisanom i elektronskom obliku u roku od 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva, odnosno zaključno s 20. aprilom 2023. godine, neposredno ili poštom na adresu: Ministarstvo kulture i medija, Njegoševa 83, Cetinje, kao i na email adresu: javnarasprava.nprk@mku.gov.me.

Ovlašćeni predstavnici ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi:

Ispred Ministarstva kulture i medija u jednom od podcasta učestvovala je Dobrila Vlahović, generalna direktorica Direktorata za kulturnu baštinu, a u televizijskim priložima Hristina Bošković, PR u Službi za odnose s javnošću pri Kabinetu ministarke, kao i neki od eksternih članova Radnog tijela: Ilija Subotić, Mato Uljarević, Edin Jašarović, Sehad Čekić i Dušan Kaličanin.

U međuresornim konsultacijama i izradi Izvještaja učestvovali su službenici Direktorata za kulturno-umjetničko stvaralaštvo, Direktorata za kulturnu baštinu, Odjeljenja za međunarodnu saradnju i Odjeljenja za praćenje i predlaganje mjera unapređenja i razvoja kulture.

Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi:

Tokom trajanja javne rasprave, Ministarstvu kulture i medija dostavljene su primjedbe, predlozi i sugestije, u elektronskom i(li) pisanom obliku, od strane pet učesnika:

1. Davor Sedlarević, spec. vasp. trad. igre, umjetnički rukovodilac KUD „Mijat Mašković“, Kolašin
2. Univerzitet „Mediteran“ Podgorica: mr Nataša Kraljević, šefica Kancelarije za međunarodnu saradnju i saradnica u nastavi FVU/FEB, doktorand / nacionalni ekspert za kulturne politike Compendium Cultural Policies & Trends, Savjeta Evrope
3. Darko Kovačević, Laboratorija za Arheologiju pomorstva, Pomorski fakultet Kotor, Univerzitet Crne Gore
4. Snežana Nikčević, kreativna producentkinja
5. Udruženje glumaca Crne Gore

Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja:

1. Podnosilac primjedbi, predloga i sugestija: Davor Sedlarević, spec. vasp. trad. igre, umjetnički rukovodilac KUD „Mijat Mašković“, Kolašin

Primjedba/predlog/sugestija 1: Organizovanje posebne radne jedinice u okviru Nacionalnog centra za nematerijalnu baštinu (istraživački centar, kancelarija) za muzičko nasljeđe, s angažovanjem ekspertske kadra na djelatnostima istraživačkog rada i povećanja svijesti o pogrešnoj interpretaciji crnogorskog plesno-muzičkog nasljeđa.

Stav Ministarstva: Predlog se djelimično prihvata. Naime, Ministarstvo će u narednom petogodišnjem periodu sprovesti aktivnosti na organizovanju Centra za nematerijalnu baštinu Crne Gore, što predstavlja obavezu predviđenu Zakonom o ratifikaciji Konvencije o zaštiti nematerijalne kulturne baštine („Službeni list CG – Međunarodni ugovori“, broj 3/09). Kada su u pitanju dobra nematerijalne baštine, vrsta i način zaštite propisan je odredbama Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), te će, s tim u vezi, budući Centar i organizovati svoje poslovanje u skladu sa navedenim propisom. Kada su u pitanju dobra nematerijalne baštine, vrsta i način zaštite propisan je odredbama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, pa se podrazumijeva da će budući Centar raditi u skladu sa propisima. Oblasť kojom će se Centar baviti biće i istraživanje, zaštita, dokumentovanje dobara iz oblasti muzičke tradicije.

Primjedba/predlog/sugestija 2: Predlog se odnosi na formiranje popisa kulturno-umjetničkih društava sa osnovnim podacima i aktivnostima koje realizuju u zemlji i inostranstvu.

Stav Ministarstva: Predlog se prihvata. U Nacrtu Nacionalnog programa razvoja kulture 2023–2027. (u daljem tekstu: Nacionalni program), kroz mjeru 2.2.3: Unapređenje sistema vrednovanja i evidencija nezavisnog sektora u kulturi, jedna od planiranih aktivnosti za naredni petogodišnji period je formiranje posebne evidencije pravnih lica u kulturi s podacima u vezi s njihovom aktivnošću i kategorizaciju u odnosu na doprinos razvoju kulture, a time, između ostalih, i kulturno-umjetničkih društava.

Primjedba/predlog/sugestija 3: Formiranje arhiva literature o plesno-muzičkom nasljeđu Crne Gore.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. Navedeni predlog je u nadležnosti Uprave za zaštitu kulturnih dobara, a u skladu s odredbama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, kao i odredbama člana 41 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG“, br. 49/22, 52/22, 56/22, 82/22, 110/22 i 139/22), pored mjera čiji je cilj osiguranje održivosti nematerijalne kulturne baštine, identifikovanje, dokumentovanje, istraživanje, očuvanje, zaštita, unapređenje, povećanje vrijednosti, prenošenje, posebno putem formalnog i neformalnog obrazovanja, kao i revitalizacija različitih oblika nematerijalne baštine.

Primjedba/predlog/sugestija 4: Predlaže se da KUD-ovi: „Piva“ – Plužine i KUD „Mijat Mašković“ Kolašin, dobiju poseban status kao društva od izuzetnog značaja i da Međunarodna istraživačka stanica plesno-muzičkog nasljeđa Etno-kamp Kolašin dobije status manifestacije od državnog značaja i garantovana sredstva od države za njegovo održavanje.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. Sticanje statusa festivala, odnosno manifestacije od posebnog značaja regulisano je Uredbom o kriterijumima za određivanje manifestacija i festivala od posebnog značaja za kulturu Crne Gore („Službeni list CG“, broj 54/17), a dobijanje statusa reprezentativnog udruženja je uređeno odredbama člana 54 Zakona o kulturi ("Službeni list CG", br. 49/08, 16/11, 40/11 i 38/12), te navedeno važi i za KUD „Piva“ iz Plužina i Međunarodnu istraživačku stanicu plesno-muzičkog nasljeđa Etno-kamp Kolašin. Kada je u pitanju KUD „Mijat Mašković“ Kolašin, isti posluje u okviru JU Centar za kulturu Kolašin, ali je i evidentiran kao nosilac tradicije nematerijalnog kulturnog dobra, od lokalnog značaja, Tradicionalne igre kolaškingskog kraja, i u odnosu na navedeno, ima već poseban status u sistemu zaštite ovog kulturnog dobra, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Primjedba/predlog/sugestija 5: Predlog se odnosi na obrazovanje komisije nadzornog i savjetodavnog karaktera, od strane Ministarstva kulture i medija, koja bi izvršila provjeru svih registrovanih KUD-ova i koncept rada, te konstatovala stanje i kvalitet programa i dala preporuke.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata, jer navedeni poslovi nijesu u direktnoj nadležnosti Ministarstva kulture i medija, budući da se većina kulturno-umjetničkih društava registruje kao NVO, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama („Službeni list CG“, br. 39/11 i 37/17).

Primjedba/predlog/sugestija 6: Predlaže da se na sajtu objavi koje su organizacije / nosioci kulturnih dobara u prethodnih pet godina dobili sredstva i za koje projekte i u kojem iznosu.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. Ministarstvo kulture i medija u kontinuitetu na sajtu objavljuje rezultate svih javnih konkursa, kao i godišnje programe i izvještaje o realizaciji Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, a nakon usvajanja od strane Vlade Crne Gore.

Primjedba/predlog/sugestija 7: Urgentno zaposliti nedostajući kadar u Ministarstvu kulture i medija, naročito iz sfere nematerijalnog nasljeđa, pri čemu primat dati na plesno-muzičko kao najdevastiraniji njegov segment.

Stav Ministarstva: Predlog se prihvata. Ministarstvo kulture i medija će kroz mjeru 1.2.2: Jačanje kadrovskih kapaciteta u kulturi, u narednom periodu posebnu pažnju posvetiti nedostajućem kadru u svim oblastima iz svoje nadležnosti.

Primjedba/predlog/sugestija 8: U Nacrtu naglasiti osobenosti crnogorske plesno-muzičke prakse od kojih je najvažnija ta da tradicionalni ili „originalni“ način igre podrazumijeva to da je muzička pratnja samo pjesma ili ritam koraka. Takav način plesanja održali su u Crnoj Gori, prema mom saznanju, jedino ansambli navedeni u primjedbi br. 4 u ovom dopisu.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. Stručno obrazloženje je korisno, iako detaljna stručna elaboracija prevazilazi potrebe predmetnog strateškog dokumenta, koji dokument je instrument kojim oblikujemo i usmjeravamo kretanja u konkretnoj javnoj politici, identifikujemo izazove, postavljamo ciljeve, predlažemo aktivnosti i finansijska i kadrovska sredstva za njeno sprovođenje.

Primjedba/predlog/sugestija 9: Utvrditi prosječan odnos u broju žena i muškaraca u KUD-ovima i pokrenuti akciju ka afirmaciji KUD-ova kod muškog dijela populacije.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. U ovom petogodišnjem periodu, Ministarstvu nije prioritet analiza strukture članstva KUD-ova, budući da isto nije u direktnoj nadležnosti ovog državnog organa, jer se kulturno-umjetnička društva, u najvećem broju, registruju kao NVO, u skladu s odredbama Zakona o nevladinim organizacijama.

2. Podnosilac primjedbi, predloga i sugestija: Univerzitet „Mediteran“ Podgorica: mr Nataša Kraljević, šefica Kancelarije za međunarodnu saradnju i saradnica u nastavi

Primjedba/predlog/sugestija 1: Strateški cilj 1: „Unaprijediti institucionalni i pravno-regulatorni okvir kulture u Crnoj Gori“ preformulisati i iz njega otkloniti „pravno-regulatorni okvir“ u naslovu.

Stav Ministarstva: Predlog se prihvata. Formulacija strateškog cilja 1 će biti izmijenjena.

Primjedba/predlog/sugestija 2: Nacionalni strateški dokument podrazumijeva najmanje 3 strateška cilja.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. U izradi Nacionalnog programa razvoja kulture primijenjeni su standardi ustanovljeni Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, koju je utvrdio Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore. Metodologijom je, između ostalog, definisano: Radi bolje koncentrisanosti i mobilisanja resursa za postizanje kako operativnih, tako i strateških ciljeva, potrebno je ograničiti njihov broj jer previše ciljeva može dovesti do rasplinjavanja ograničenih resursa, ali i do nedovoljno efikasnog sprovođenja. U tom kontekstu, nije opravdano postaviti najmanje tri strateška cilja, već su dva cilja procijenjena kao optimalno rješenje.

Primjedba/predlog/sugestija 3: Strateški dokument treba da bude kraći i jednostavniji.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. Nacionalni program razvoja kulture mora biti usklađen sa Zakonom o kulturi kojim je propisan njegov sadržaj, kao i Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata kojom je utvrđen obavezan sadržaj strateških dokumenata. Jedno od obaveznih poglavlja je Informacija za javnost o ciljevima i očekivanim učincima strategije, kojom je akcenat stavljen na potrebu da se djelatnicima u kulturi i građanima na najadekvatniji način predstave vizije, ciljevi i rezultati koje Ministarstvo kulture i medija i Vlada Crne Gore ostvaruju na planu unapređenja kvaliteta kulturnih politika u Crnoj Gori, na način koji je lako razumljiv i prilagođen potrebama i interesovanjima javnosti. Dakle, i stručna i druga zainteresovana javnost, ali i građani generalno, biće informisani o strategiji razvoja kulture na odgovarajući način, tako da nije potrebno skraćivanje samog dokumenta kako bi bilo „jednostavnije i čitljivije za razumijevanje“.

Primjedba/predlog/sugestija 4: Dio koji se odnosi na međunarodnu saradnju nije dovoljno obrađen i nepotpun je (nije navedeno članstvo Crne Gore u asocijaciji Savjeta Evrope „Compendium Cultural Policies & Trends“ kojim koordinira Univerzitet Mediteran).

Stav Ministarstva: Predlog se djelimično prihvata. Ministarstvo kulture i medija će u dokument uvrstiti informacije o asocijaciji „Compendium Cultural Policies & Trends“.

3. Podnosilac primjedbi, predloga i sugestija: Darko Kovačević, Laboratorija za Arheologiju pomorstva, Pomorski fakultet Kotor, Univerzitet Crne Gore

Primjedba/predlog/sugestija 1: Unapređenje legislative u oblasti podvodne kulturne baštine, prenošenje i integracija članova i pravnih koncepata proizašlih iz UNESCO 2001 Konvencije o zaštiti podvodne kulturne baštine u nacionalno zakonodavstvo. Rešavanje svih nedorečenosti i kolizija sa drugim zakonima kada se radi o pravnoj zaštiti podvodne kulturne baštine i njenoj integraciji u turističku ponudu kroz nove modele upravljanja, odnosno omogućavanje javnog pristupa i in situ zaštite po odredbama UNESCO konvencije. Integracija podvodne kulturne baštine u MSP i ICZP.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara je predmet brojnih međunarodnih propisa, pored ostalih, i Konvencije o zaštiti podvodne kulturne baštine, koju je Crna Gora ratifikovala, ali i konsultovala kod donošenja Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list CG“, br. 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19). Predmetna Konvencija uređuje definicije od značaja za podvodnu kulturnu baštinu, kao i ciljeve i načela njene zaštite i ovlaštenje država da regulišu i odobravaju aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu

u svojim unutrašnjim i arhipelaškim vodama i teritorijalnom moru, kao i odgovornost za zaštitu podvodne baštine u epikontinentalnom pojasu. Takođe, ovom Konvencijom države se pozivaju da se deklarišu da će od svojih državljana ili zapovjednika plovnog objekta koji plovi pod njenom zastavom zatražiti da je izvijeste o svakom pronalasku podvodne kulturne baštine i aktivnostima na njoj i će obezbijediti da se takvi izvještaji brzo i efikasno dostave svim drugim državama članicama. Uz to, države se pozivaju da prihvate da će pravila o podvodnoj kulturnoj baštini primjenjivati i na svoje unutrašnje vode koje nemaju obilježja mora i da će formirati najmanje jedno tijelo nadležno i osposobljeno za zaštitu i prezentaciju podvodne kulturne baštine. U odnosu na navedeno, Zakonom o zaštiti kulturnih dobara je podvodnoj arheološkoj baštini dat isti status kao i svim drugim vrstama kulturne baštine, podvodna arheološka istraživanja su uređena navedenim propisom, kao i arheološka istraživanja na kopnu, a za upravne i sa njima povezane stručne poslove na zaštiti kulturnih dobara, nadležna je Uprava za zaštitu kulturnih dobara. Takođe, Crna Gora je osnovala JU Centar za konzervaciju i arheologiju, koja, pored ostalog, ima nadležnost i stručni kadar, osposobljen za zaštitu i prezentaciju podvodne kulturne baštine. Unapređenje stanja u ovoj oblasti će svakako biti u pažnji Ministarstva kulture i medija u narednom periodu.

Primjedba/predlog/sugestija 2: Bolja dostupnost podvodne kulturne baštine kroz nove modele upravljanja, koncept podvodnih muzeja i pravno rešavanje modela upravljanja podvodnom kulturnom baštinom.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. Nacionalnim programom se predviđa set mjera za unapređenje, pored ostalih oblasti, i kulturne baštine, time i podvodne arheološke baštine. Takođe, Zakon o zaštiti kulturnih dobara, kao i drugi propisi koji bliže uređuju osnivanje ustanova kulture, muzeja i drugih pravnih lica u ovoj oblasti, daju osnov za sprovođenje aktivnosti u oblasti zaštite i očuvanja ukupne kulturne baštine Crne Gore.

Primjedba/predlog/sugestija 3: Institucionalni okvir, Projektovanje sistematizacije u institucijama u lancu zaštite kulturne baštine (UZKD), formiranje odjela za podvodnu kulturnu baštinu, kako bi se stvorio institucionalan i infrastrukturni okvir za angažovanje stručnjaka koji se bave pravnom regulativom i upravljanjem podvodnom kulturnom baštinom i njenom korišćenju u okvirima MSP i ICZP EU inicijativa. Razvoj stručnih kapaciteta, stručno i akademski obrazovanih i obučavanih u okviru UNESCO smjernica.

Stav Ministarstva: Predlog se djelimično prihvata. Nacionalni program kroz mjeru 1.2.1: Unapređenje institucionalne mreže u kulturi, daje brojne aktivnosti u oblasti kulturne baštine, pored ostalog, i iniciranje transformacije nosilaca konzervatorske djelatnosti, čime je obuhvaćena i oblast podvodne arheologije.

Primjedba/predlog/sugestija 4: Širi institucionalni okvir upravljanja kulturnom baštinom.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. Nacionalnim programom se predviđa set mjera za unapređenje, pored ostalih oblasti, i u oblasti kulturne baštine. Takođe, odredbama čl. 37 do 40 Zakona o zaštiti kulturnih dobara, uređeno je pitanje upravljanja kulturnim dobrima, a odredbama člana 91 istog zakona, uređena je, pored ostalog, izrada plana upravljanja za nepokretno kulturno dobro.

4. Podnosilac primjedbi, predloga i sugestija: Snežana Nikčević, kreativna producentkinja

Primjedba/predlog/sugestija 1: Uključivanje medija u segment NPRK koji se tiče jačanja saradnje i promocije u smislu plasiranja informacija i edukacije i podsticanja učešća građana u daljem unapređenju rada aktera koji su zaduženi za implementaciju programa; dodati indikatore koji bi prikazali uključenost medija.

Stav Ministarstva: Predlog se djelimično prihvata. U cilju rada na promociji, razvoju publike, međusobnoj povezanosti aktera u kulturi i jačanju kapaciteta, Ministarstvo kulture i medija će u skladu sa zakonom i svojim nadležnostima, pratiti interesovanje medija za sadržaje iz oblasti kulture.

Primjedba/predlog/sugestija 2: Nedovoljan broj predviđenih konsultacija s akterima nezavisne kulturne scene na godišnjem nivou: prijedlog da se u cilju inkluzije svih relevantnih aktera u Crnoj Gori broj predviđenih konsultacija poveća na jednu do dvije godišnje po regiji, uz korišćenje online kanala komunikacije.

Stav Ministarstva: Predlog se prihvata. Akcioni plan će biti revidiran tako da aktivnost uvođenje sistema redovne komunikacije s nezavisnim sektorom podrazumijeva jednu do dvije offline ili online konsultacije po regionu (sjeverni, centralni i južni), u cilju uključivanja svih zainteresovanih aktera nezavisne scene.

Primjedba/predlog/sugestija 3: Preciziranje aktivnosti vezane za organizaciju događaja u cilju izgradnje kapaciteta za učešće u otvorenim pozivima međunarodnih programa i inicijativa: prijedlog da se precizira ciljna grupa; da se vodi računa o regionalnoj zastupljenosti i da se razmotri korišćenje digitalnih kanala komunikacije.

Stav Ministarstva: Predlog se djelimično prihvata. Ministarstvo kulture i medija kao koordinator određenih međunarodnih programa i inicijativa ima za cilj da zainteresovane aktere u kulturi informiše o mogućnostima koje ti programi nude. Budući da su u pitanju različiti programi, pozivi i konkursi, nije u pitanju jedinstven događaj već niz informativnih sesija, radionica i obuka kojima će se zainteresovane organizacije, institucije i pojedinci informisati o mogućnostima dobijanja bespovratnih grantova za projekte sa kojima se prijavljuju na otvorene pozive. U skladu sa navedenim, Ministarstvo kulture i medija će imati u vidu upotrebu digitalnih kanala komunikacije, kao i inkluzivan i transparentan pristup u cilju učešća što većeg broja aktera u skladu sa dostupnim finansijskim sredstvima za navedene događaje.

5. Podnosilac primjedbi, predloga i sugestija: Udruženje glumaca Crne Gore

Primjedba/predlog/sugestija 1: Uvrstiti izmjene i dopune Zakona o kulturi i Zakona o pozorišnoj djelatnosti u Akcioni plan za naredni dvogodišnji period kako bi se usaglasile nadležnosti i dejstva pomenutih zakona u njihovoj primjeni. Navedeni su primjeri iz prakse kada se status zaposlenih glumaca, kao i pozicije umjetničkog i poslovnog direktora različito interpretiraju u istim situacijama što stvara pravnu nesigurnost i nemogućnost pravilne primjene zakona.

Stav Ministarstva: Predlog se prihvata. Akcioni plan će biti revidiran, na način da se, pored Zakona o kulturi, predvide izmjene i dopune Zakona o pozorišnoj djelatnosti („Službeni list RCG“, br. 60/01 i „Službeni list CG“, broj 75/10), kako bi se stvorili neophodni mehanizmi za njihovu efikasnu i pravilnu implementaciju.

Primjedba/predlog/sugestija 2: Decentralizacija i prenamjena javnih ustanova (centara za kulturu) u pozorišta (gradska i regionalna) i/ili osnivanje pozorišta u nedovoljno zastupljenim regijama. Predlog se odnosi na prenamjenu i profesionalizaciju lokalnih centara za kulturu u pozorišta.

Stav Ministarstva: Predlog se ne prihvata. Ministarstvo kulture i medija ne može obezbijediti potpunu realizaciju predloga jer su centri za kulturu, javne ustanove koje osnivaju jedinice lokalne samouprave u skladu sa odredbama Zakona o kulturi, pa je i njihova potencijalna reorganizacija u gradska pozorišta nadležnost lokalnih samouprava.

Primjedba/predlog/sugestija 3: Predlog se odnosi na Operativni cilj 1.2. – Jačanje institucionalnih kapaciteta u kulturi / Mjera 1.2.2. Poboljšanje kadrovskih kapaciteta u kulturi, definisan kroz Nacionalni program u dijelu mogućnosti osposobljavanja deficitarnog kadra u umjetničkim profesijama i zanimanjima (dizajner zvuka, svjetla...)

Stav Ministarstva: Predlog se prihvata. Ministarstvo kulture i medija je navedene predloge na neki način već tretiralo kroz Nacionalni program u dijelu mjere 2.3.1: Unapređenje saradnje s resorima obrazovanja i naučno-istraživačke djelatnosti, kojom je predviđena aktivnost: Unapređenje saradnje sa Centrom za stručno obrazovanje za deficitarna zanatska i stručno-

tehnička zanimanja u kulturi (šminkeri, vlasuljari, preparatori, švenkeri, pomoćnici kamere, asistenti režije, rasvjetlivači, tonci...).

Primjedba/predlog/sugestija 4: U poglavlju „Nevladin sektor, amaterizam i strukovna udruženja“ predlaže se mogući podsticaj nevladinim udruženjima kroz Nacionalnu strategiju u vidu obezbjeđivanja prostornih kapaciteta od strane države za najreprezentativnija NVO udruženja kako bi ih ona koristila zajednički. U odnosu na to, primjedba je da Nacionalna strategija ne pruža dovoljno konkretne predloge podrške.

Stav Ministarstva: Predlog se djelimično prihvata. Ministarstvo kulture i medija je navedene predloge na neki način već tretiralo kroz Nacionalni program, budući da je dokumentom predviđeno rješavanje statusa reprezentativnih strukovnih udruženja, što će dovesti i do rješavanja pitanja podrške, između ostalog, u vidu obezbjeđivanja prostora za rad reprezentativnih strukovnih udruženja u kulturi.

Primjedba/predlog/sugestija 5: Ova primjedba se odnosila na poboljšanje statusa lutkarstva u susret očekivanom osnivanju Lutkarskog pozorišta u dogledno vrijeme. Konkretno predlažu se aktivnosti u oblasti uspostavljanja studijskog programa za ovu oblast kao i za animirani film.

Stav Ministarstva: Predlog se djelimično prihvata. Ministarstvo kulture i medija je navedene predloge na neki način već tretiralo kroz Nacionalni program u dijelu mjere 2.3.1: Unapređenje saradnje s resorima obrazovanja i naučno-istraživačke djelatnosti, kojom je predviđena aktivnost: Iniciranje uvođenja studijskih programa za deficitarna zanimanja i programa specifičnih za kulturu u visokoškolske ustanove (na osnovu analize kadrovskih potreba).

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENIM MEĐURESORSKIM KONSULTACIJAMA

Paralelno s javnom raspravom, u procesu izrade Nacionalnog programa razvoja kulture 2023–2027, obavljene su i međuresorske konsultacije s ministarstvima koja su prepoznata kao važni učesnici u kreiranju kulturne politike, ali i kao potencijalni partneri u realizaciji pojedinih mjera i aktivnosti, posebno imajući u vidu da je jedan od operativnih ciljeva definisan kao: Unapređenje saradnje sa drugim resorima.

Polazeći od sektorskog pristupa u izradi strateških dokumenata, utvrđenog članom 13 Uredbe o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata („Službeni list CG“, broj 13/18), Ministarstvo kulture i medija organizovalo je konsultacije na međuresorskom nivou, u okviru sektora: nauka, obrazovanje, kultura, mladi i sport. Poziv za delegiranje predstavnika za konsultativni sastanak upućen je na adrese: **Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, Ministarstva prosvjete i Ministarstva sporta i mladih.**

Sastanku u Ministarstvu kulture i medija na Cetinju prisustvovali su predstavnici Ministarstva prosvjete, a predstavnica Ministarstva nauke i tehnološkog razvoja, koja je i članica Radnog tijela i u tom svojstvu prethodno dostavila komentare, učestvovala je u online konsultacijama, dok je iz Ministarstva sporta i mladih najavljeno dostavljanje komentara na tekst Nacrta Programa elektronskim putem. Na sastancima je razmatran operativni cilj: Unapređenje saradnje sa drugim resorima, među kojima su resori obrazovanja i nauke, kao i pojedine aktivnosti u okviru drugih ciljeva koji se tiču uzajamne saradnje ministarstava (kao što su ciljevi: Unapređenje sistema i ulaganja u zaštitu kulturne baštine; Unapređenje sistema i ulaganja u savremenu produkciju; Razvoj publike, kulturnih potreba i navika građana Crne Gore).

Pored konsultacija u okviru sektora kojemu pripada kultura, Ministarstvo kulture i medija, poštujući princip saradnje definisan članom 9 Uredbe, koji propisuje obavezu međuresorske saradnje u procesu planiranja politika, organizovalo je i konsultacije s resorima koji su strateškim dokumentom prepoznati kao značajni s aspekta doprinosa razvoju kulture. U tom kontekstu, identifikovano je **Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma**, budući da se jedna

od mjera predviđenih Nacrtom Programa odnosi upravo na unapređenje saradnje s ovim resorom.

Iz Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma dostavljeni su komentari na cjelokupan tekst Nacrta, i delegirana je predstavica za sastanak u Ministarstvu kulture i medija. Pored sagledavanja mogućnosti i konkretnih aktivnosti za unapređenje međusobne saradnje, tema sastanka bila je i potreba usklađivanja dokumenta s Programom razvoja kulturnog turizma, čije donošenje je planirano za 2023. godinu.

Takođe, prepoznata je potreba organizovanja konsultacija na tripartitnom nivou između Ministarstva kulture, **Ministarstva javne uprave** i **Ministarstva finansija**. Naime, u okviru operativnog cilja: Unapređenje pravne regulative u kulturi, utvrđena je mjera koja se odnosi na iniciranje odgovarajućih izmjena ili dopuna određenih propisa koji su u nadležnosti navedenih resora, a kojima se direktno ili indirektno podstiče razvoj kulture.

Konsultativnom sastanku prisustvovala su predstavnice Ministarstva finansija i predstavica Ministarstva javne uprave. Fokus sastanka bio je na potrebi harmonizacije propisa, prvenstveno Zakona o kulturi i Zakona o nevladinim organizacijama, revidirane su predviđene aktivnosti u domenu poreske politike i najavljene inicijative za unapređenje pojedinih propisa u cilju definisanja podsticajnih mjera za razvoj kulture.

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja:

Cetinje, 9. maj 2023. godine
Broj: 13-082/23-1429/3

Naziv organizacione jedinice ministarstva koja je odgovorna za pripremu nacrta strategije:

Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo, Direktorat za kulturnu baštinu, Direktorat za kreativne industrije, Odjeljenje za međunarodnu saradnju i Odjeljenje za praćenje i predlaganje mjera unapređenja i razvoja kulture

Mr Maša Vlaović

MINISTARKA